

068/54/2010

Tuloksellisuustarkastus

19.9.2013

Tarkastuskertomus 8/2013 Erityisopetus perusopetuksessa

YHTEENVETO KERTOMUSLUONNOKSEN LAUSUNNOISTA

Valtiontalouden tarkastusvirasto on saanut viitekohdassa mainitun tarkastuskertomuksen luonnoksesta palautetta seuraavasti:

Opetus- ja kulttuuriministeriö (13.8.2013),
Valtiovarainministeriö (16.8.2013)

Lausunnonantajilla on ollut tilaisuus

- lausua näkemyksensä tarkastuskertomusluonnoksessa esitetyistä tarkastusviraston kannanotoista sekä
- esittää kertomusluonnoksen tekstiin korjaus- ja täsmennysehdotuksia.

Ennen lopullisen tarkastuskertomuksen antamista tarkastusvirasto on kertomusta viimeisteltäessä ottanut huomioon palautteen seuraavasti:

1. Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan kannanotot kokonaisuudessaan ovat aivan oikeansuuntaiset. Myöskään valtiovarainministeriön mielestä tarkastuskertomusluonnokseen ei liity asia- tai tulkintavirheitä.

Valtiovarainministeriö esitti oman näkemyksensä kannanotosta, joka liittyi kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen. Se ei ole antanut aihetta kannanottojen muutoksiin. Muiden kuin vanhempien koulutustaustaan liittyvät kunnan väestön sosioekonomista taustaa kuvaavat tekijät liittyvät nimenomaan perusopetuksen kuntakohtaisiin palvelutarve-eroihin, joiden huomioimiseen lausunnossa viitataan.

Kannanottoihin on lisätty opetus- ja kulttuuriministeriön esittämä näkemys siitä, että osittain yksilöllistetyn oppimäärän suorittaneiden osuuden yli kaksinkertaistumiseen olisi voinut vaikuttaa se, että opetuksen järjestäjät toimivat vuonna 2004 käyttöön otettujen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden suuntaisesti eivätkä esimerkiksi enää samassa määrin ole laskeneet tavoitteita tai kokonaan vapauttaneet oppilasta tietyn tai tiettyjen oppiaineiden opetuksesta. Lisäyksen yhteydessä todetaan, että koska tietoa oppiaineiden vapauttamisesta ei ole saatavilla, tarkastuksessa ei ole mahdollista

selvittää arviota tarkemmin. Muilta osin opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto ei antanut aihetta kannanottojen muutoksiin.

2. Teknisluonteiset täsmennys- ja korjausehdotukset

Tarkastuskertomuksen johdantoon liittyen opetus- ja kulttuuriministeriö esitti, että perusopetuslain muutoksen taustalla oli tiedot erityisopetuksen kuntakohtaisista ja ikäryhmäkohtaisista eroista. Tarkastuskertomuksen johdantoa on tältä osin täsmennetty. Yhtä yksityiskohtaisessa muodossa tarkastuskertomuksessa esitettyjä tietoja ei ole kuitenkaan aiemmin julkistettu.

Tarkastuskysymyksiin liittyen opetus- ja kulttuuriministeriö esitti, että tarkastuksessa tulisi nostaa erityisopetuksen vaikutusten ja vaikuttavuuden näkökulmasta ne erityisoppilaat, joilla ei perusopetuksen jälkeen ole mahdollisuuksia tutkintotavoitteeseen koulutukseen ja joilla koulutuksen tavoitteet liittyvät enemmänkin mahdollisimman hyvään ja itsenäiseen elämään. Tämän kommentin osalta on tarkastuskertomukseen tehty lisäys lukuun 2.4., joka käsittelee tarkastuskriteereitä ja rajoituksia. Siinä todetaan, ettei kyseistä ryhmää ja tavoitteita ole mahdollista tarkastella tarkemmin rekisteritietojen pohjalta. Koska kyseiset oppilaat eivät ole osallistuneet yhteisvalintaan heitä ole mahdollista julkisista rekistereistä identifioida. Yhteisvalintarekisteri on tällä hetkellä ainut julkinen rekisteri, jossa on tietoa perusopetuksen erityisopetuksesta ja siinäkin vain niiden erityisoppilaiden osalta, joiden oppimääriä on yksilöllistetty.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esitti tarkastuksen havaintoihin liittyen, että kuntien erityisoppilaiden osuuteen vaikuttavat kuntien varallisuuden, valtionosuuksien ja sosiaalisen taustan lisäksi erilaiset tukikäytännöt, oppilashuollon palvelut, opintojen yksilöllinen ohjaus sekä samanaikaisopetus tai opetuksen järjestäminen riittävän pienissä ryhmissä. Tähän kommenttiin liittyen tarkastuskertomukseen on kyseisten havaintojen yhteyteen lisätty selitys tilastollisesta menetelmästä, jolla kyseinen tarkastushavainto oli saatu ja todettu. Siltä osin kuin opetus- ja kulttuuriministeriön mainitsemat tekijät ovat kuntien tarkastelujakson ajan käytössä olleita käytäntöjä ja toimintapolitiikkoja, ne on otettu huomioon käytetyssä tilastollisessa selitysmallissa ns. kiinteällä, kunta-kohtaisella vaikutuksella.

Lisätietoja: Johtava tuloksellisuustarkastaja Tanja Kirjavainen, puh. 09-432 5839